

ANNELIEKE DROGENDIJK EN PETRA PANNEKOEK

Kennis en expertise kanaliseren en verspreiden

Psychosociaal Ondersteuningspunt Vluchtelingen

Met de huidige omvangrijke instroom van vluchtelingen ontstaat een groeiende behoefte aan kennis bij organisaties die direct of indirect te maken krijgen met deze groep. Zorgverleners maar ook scholen en gemeentes zien zich geconfronteerd met vragen rond crisisopvang, verwijs- en behandelmogelijkheden voor vluchtelingen. Om de huidige structuren voor opvang en gezondheidszorg te versterken en kennis te ontsluiten voor het veld, heeft Arq Psychotrauma Expertgroep het Psychosociaal Ondersteuningspunt Vluchtelingen (POV) opgericht. Annelieke Drogendijk en Petra Pannekoek bespreken achtergrond en werkwijze van dit steunpunt.

Vluchtelingenstroom in de buurt van Boedapest, Hongarije september 2015 (Frak Augstein/HH)

Afgelopen maanden is een grote stroom vluchtelingen naar Europa gekomen, een deel daarvan komt in Nederland. Hoewel het Nederlandse systeem voor opvang en gezondheidszorg toereikend is voor de normale instroom, staat dit systeem met een aantal asielaanvragen van 46.834 tot eind oktober dit jaar (IND) onder druk. Internationaal gezien is de Nederlandse gezondheidszorg van een hoog niveau (World Risk Report, 2013). Echter, met deze grote instroom van vluchtelingen moeten bestaande structuren opgeschaald worden. Dit gebeurt door mensen die normaliter met de doelgroep werken meer in te zetten ('alle verlopen worden ingetrokken') en gebruik te maken van medewerkers en vrijwilligers die wellicht affiniteit maar geen ervaring hebben met deze doelgroep. Dit betekent dat de kans bestaat dat de psychosociale hulp en ondersteuning voor vluchtelingen soms niet voldoende is.

Psychosociaal Ondersteuningspunt Vluchtelingen (POV)

Om de huidige structuren te versterken en kennis te ontsluiten voor het veld heeft Arq Psychotrauma Expertgroep het Psychosociaal Ondersteuningspunt Vluchtelingen (POV) opgericht. Arq Psychotrauma Expertgroep en haar partners krijgen de laatste maanden veel vragen over het toenemend aantal vluchtelingen. Stichting Impact wordt door de GGD en het Programmacollege PSH benaderd voor vragen over maatschappelijke onrust en de situatie en inzet van extra personeel bij de 72-uur crisisnoodopvang. Het Instituut voor Psychotrauma (IVP)

wordt standaard ingezet om de professionals bij het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) te ondersteunen bij stressvolle gebeurtenissen. War Trauma Foundation wordt door de UNHCR ingezet voor het trainen en opleiden van medewerkers op de opvangkampen op de Griekse eilanden. Daarnaast komen bij Stichting Centrum '45, Equator Foundation en het Psychotrauma Diagnose Centrum vragen binnen over de organisatie van zorg en verwijs- en behandel mogelijkheden voor vluchtelingen. Deze vragen zijn afkomstig van zowel zorgverleners als gemeentes, scholen en betrokken hulpverleners. Er zijn met name zorgen over de opvang en begeleiding van vluchtelingenkinderen en gezinnen. Om al deze diverse vragen te kanaliseren en de kennis binnen Arq Psychotrauma Expertgroep te bundelen is besloten om het POV op te richten. Met het POV wil Arq professionals effectief ondersteunen. Door bundeling van kennis en expertise wordt het bestaande vangnet van opvang, begeleiding en zorg voor vluchtelingen ondersteund. Hulporganisaties, gemeentes, scholen, GGD-en, zorgverleners en andere professionals kunnen voor consultatie en advies terecht bij het POV. Het POV is opgericht naar aanleiding van de goede ervaringen van het Nazorg Contact Punt MH17 (NCP)¹. Na de vliegcrisis met MH17 in de Oekraïne heeft Stichting Impact het Nazorg Contact Punt MH17 opgericht ter ondersteuning professionals zoals huisartsen, eerstelijnspsychologen en casemanagers van Slachtofferhulp Nederland. Het NCP (en ook het POV) wordt bemenst door psychologen die niet per se in de zorgverlening ingezet worden. Zij hebben ver-

stand van het onderwerp en kunnen vragen beantwoorden, maar kunnen ook inschatten of de vraag door een expert beantwoord moet worden. Mocht dat nodig zijn, dan kunnen zij hun casus bespreken met een expert. Op deze wijze worden vragen snel en professioneel opgepakt, krijgt de vragensteller snel antwoord en zonder verspilling van extra capaciteit binnen onze organisatie. Dit voor de klant laagdrempelige loket kan lang kan blijven bestaan ook als er te zijner tijd minder vragen zijn.

Advies, ondersteuning en kennisverspreiding

Bij het POV is expertise beschikbaar voor vragen over:

- **Jeugd en gezin;** zoals voor vragen over gevluchte kinderen en families op school of in huisartsen praktijk.
- **Screening;** het signaleren van symptomen van traumatische stress, zoals Posttraumatische Stresstoornis (PTSS).
- **Zorgkaart;** voor vragen over welke vormen van (psychosociale) zorg nodig is en of er aanvullende zorg nodig is op de reguliere zorg.
- **Interculturele communicatie;** voor vragen over de verschillende culturele achtergronden van de vluchtelingen en welke effecten deze kunnen hebben op hun opvang.
- **Preventie;** of er bepaalde methodieken op korte termijn ingezet kunnen worden om psychosociale problemen op langere termijn te voorkomen.
- **Maatschappelijke onrust;** voor vragen over de balans tussen goede opvang voor de vluchte-

lingen en de belangen van inwoners van gemeentes.

Naast advies en ondersteuning is kennisverzameling en verspreiding ook een taak van het POV. Als bepaalde problemen bij veel organisaties terug komen, zullen deze bevindingen voor iedereen beschikbaar zijn door middel van factsheets, artikelen of presentaties. Vanzelfsprekend zal hierbij ook samengewerkt en doorverwezen worden naar andere expertorganisaties.

Het POV volgt bij haar advisering de Multi-disciplinaire Richtlijn psychosociale hulp bij rampen en crises (waarin wordt aangesloten bij bestaande zorgstandaarden) en adviseert, complementair aan het aanbod van de professionals en lokale structuren. Het POV ondersteunt, kan verwijzen en adviseren, maar behandelt zelf niet. Een psycholoog is het vaste aanspreekpunt. Bij complexe vragen wordt advies ingewonnen van gespecialiseerde experts en therapeuten.

Bereikbaarheid

Het POV is bereikbaar op werkdagen tussen 09.00 en 17.00 uur:

Telefoon: 088 – 330 51 02

E-mail: pov@arq.org

Voor aanvullende informatie, factsheets en handreikingen zie: www.arq.org/pov

-
- 1 Gouweloos J., M. Dückers, G. Smid & A. Drogendijk (2015), 'Herken klachten na verlies en trauma', in: *Medisch Contact*, 26, 24 juni, 1274-1276.

ANNELIEKE DROGENDIJK is directeur van Stichting Impact en Cogis.
PETRA PANNEKOEK is beleidsadviseur bij Stichting Arq ten behoeve van asielzoekers en ongedocumenteerden.

- advertentie -

IMMO: Instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek

Het IMMO levert een bijdrage aan de bescherming van mensenrechten, in het bijzonder door het uitvoeren van medische onderzoeken van vermoede slachtoffers van marteling en inhumane behandeling. Deze onderzoeken vinden plaats in de context van een asielprocedure en worden verricht door vrijwillig werkende artsen en psychologen. Men gaat daarbij in op het causale verband tussen de medische bevindingen en het gestelde asielreëlas.

Er zijn thans 53 artsen en psychologen die als rapporteur voor IMMO werken.

Artsen en psychologen die belangstelling hebben om IMMO-rapporteur te worden, kunnen zich aanmelden op de website www.stichtingimmo.nl of nemen contact op met IMMO, Nienoord 5, 1112 XE Diemen, telefoon 020-8407670